

Bērni nedrīkst zīmēt dzīvas būtnes: arvien jauni fakti par Svētes draudzi

Antra GABRE

Cik būtiski un cilvēku tiesības ierobežojoši ir nosacījumi, ka reliģiskas draudzes locekļiem nav ļauts apmeklēt ārstu, lietot internetu, skatīties televizoru, viņi nedrīkst fotografēties, zīmēt portretus un dzīvas būtnes, ieziņmēt acis savos zīmējumos, viņiem ir jāprecas ar draudzes vecājo izvēlētiem tuviem radniekiem? Cik atbilstoša cilvēktiesībām ir piespiedu vai brīvprātīga atteikšanās no īpašuma un cilvēku atstāšana bez naudas? Cik šaura ir līnija starp reliģijas jeb ticības brīvību un katrā reliģiskajā organizācijā pastāvošajām normām, kā tiek īstenota šī ticības brīvība, un krimināli sodāmu rīcību? Un kāpēc no draudzes izrāvušies cilvēki agrāk nestāstīja par nevēlētībām, kurās paši bija cietuši?

Jau 2005. gadā...

Pirmā evaņģēliskā Jēzus draudze ir Latvijā reģistrēta, tātad legāla. Uz to attiecas visi iepriekš uzdotie un vēl citi jautājumi, par ko *Neatkarīgā* noteikti turpinās rakstīt. Šie jautājumi diemžēl aktualizējās pēc tam, kad šogad maijā minētās draudzes mājā 21 gadu vecajai Līvai un jaundzimušajam atļāva nomirt smagās dzemdībās, pat neizsaucot ārstu. Lai gan pirmie trauksmes zvani tika skandēti jau 2005. gadā, kad publikācijā laikrakstā *Latvijas Avīze* tika stāstīts, ka Pirmajā evaņģēliskajā Jēzus draudzē apprecina tuvus radniekus, sarīda ģimenes locekļus citu pret citu un vismaz bauslīs par to, ka vajadzētu godāt tēvu un māti, netiek pildīts. Bērņus kūda pret vecākiem, liedz tikties, liedz dzīvot ģimenē. Kāda šai draudzei piederīga sieviete bija nokļuvusi slimnīcā pēc tam,

APSŪDZĪBA. Valsts apsūdzību uztur prokurore Zinaīda Egle. Viņa ir pārliecināta, ka apsūdzēto vaina ir pierādīta. Visi trīs apsūdzētie ir Pirmās evaņģēliskās draudzes locekļi

kad gandrīz zaudēja kājas. Jau tad ārstus apmeklēt nebija ļauts. Viņai paveicās – viņa izdzīvoja. Bet slimnīcā sirdzēju neapmeklēja neviens no ģimenes locekļiem, kuri tobrīd atradās draudzē. Kas ir mainījies?

Ne tikai viena nāve vien?

Pirmajā evaņģēliskajā Jēzus draudzē ierobežojums apmeklēt ārstu bijis arī tad, kad par draudzes svēto ganu nebija uzmeties

Jānis Dāvids. *Neatkarīgā* uzzināja, ka ārsta apmeklējuma liegums dažādās izpausmēs pastāvējis, iespējams, visu laiku. «Ārstu būšana vienmēr uzpeldēja,» sacīja cilvēks, kurš draudzi jau pametis. Bet, piemēram, tiesā viena no lieciniecēm stāstīja, ka viņai bija ļauts apmeklēt zobārstu, taču arī viņa draudzi ir atstājusi pirms dažiem gadiem un īsti nezina, kas notiek tagad, kad vadību pārņēmis J. Dāvids. *Neatkarīgā* uzklausi-

ja avīzei pašlaik nepārbaudāmu informāciju par to, ka draudzē ir bijuši citi gadījumi, par kuriem policijai uzreiz nav ziņots, – pašnāvības, spontānie aborti, un pēc kādas avārijas cilvēks nomira, jo viņam netika sniegta medicīniskā palīdzība.

Nedrīkst zīmēt dzīvas būtnes

Savukārt draudzē esošie skolas vecuma bērni nedrīkst zīmēt portretus, acis un dzīvas būtnes. Viņiem nav ļauts apmeklēt skolas pasākumus, pulciņus. Viņi nefotografējas. Vai ar to pietiek, lai skolotāji saausītos, ka kaut kas nav labi? Piemēram, Svētes pamatskolā draudzes bērni ir ļoti labi,

Skola ziņoja bāriņtiesai

Tomēr 2018. gada nogalē (iegau-mējiet šo gadskaitli!) pēc kāda incidenta Svētes pamatskolas pedagoga informēja vietējo bāriņtiesu, ka kaut kas nav tā, kā vajadzētu. Pēc skolotāju vērtējuma, draudzes līdera sieva Solvita Dāvida neadekvātā veidā uzbrukusi skolotājam par to, ka stundā viņa runājusi... par folkloru. Pēc *Neatkarīgajai* stāstīta, bāriņtiesas pārstāve uz šo vēstuli reaģējusi pēc vairākiem mēnešiem – 2019. gada maijā. Un – traģiska sakritība, tas noticis ļoti īsi pirms tam, kad visa Svēte jau vārtījās kā verdošs katls – Līva un viņas bērniņš bija nomirdināti šausmīgās dzemdībās un cilvēki cits citam pārstāstīja viņu nāves apstākļus.

Mirušais mazulis nebūtu ielikts grozā vai kastē un atstāts uz skapja, kamēr viņa mamma turpina agonēt vēl apmēram diennakti – bez kvalificētas palīdzības, tikai ar lūgšanām

Kad līdzinās sektai?

Kriminologam un juridisko zinātņu doktoram Andrejam Vilkam vaicājām, kādas pazīmes liecina, ka legālas reliģiskas organizācijas darbībā var konstatēt sektas pazīmes. Viņš tās uzskaita: konspirēta, pietiekami noslēgta organizācija (tas nozīmē arī to, ka cilvēki nezina citus uzvedības modeļus), totāla kontrole, tajā skaitā arī finanšu resursu absolūta kontrole, hierarhiska struktūra, tiek kavētas cilvēka

pamattiesības un pamatbrīvības, darbība ir pretēja cilvēka būtībai. Tas tad būtu jāizvērtē, vai legāla draudze netop par sektu.

A. Vilks norāda – Pirmajā evaņģēliskajā Jēzus draudzē ir vairāki desmiti nepilngadīgo (saskaņā ar draudzes sniegto informāciju), ja viņi neapmeklē skolā notiekošos pasākumus, nedrīkst lietot internetu, skatīties televizoru, tad bērnu socializācijas process ir apgrūtināts, ierobežots, un jājautā, vai atbilst bērnu interesēm. Kā notiek bērnu veselības pārbaudes, veselības aprūpe slimības laikā, vakcinācija?

Galvenā atbildība un dalīta atbildība

Tas viss ir jānoskaidro policijai, mediķiem, izglītības uzraugiem un Valsts drošības dienestam. Galvenā atbildīgā ir Tieslietu ministrija – tās kompetencē ir lemt par reliģiskas organizācijas likumību. *Neatkarīgā* jautāja, kādas darbības veic Ģenerālprokuratūra, lai izvērtētu Pirmās evaņģēliskās Jēzus draudzes darbību. Latvijas Republikas Prokuratūras atbildē teikts, ka ar šo lietu nodarbojas Valsts drošības dienests un pēc tam lems, vai to draudzes darbību var pārtraukt.

Jurists Ringolds Balodis daudzus gadus bija atbildīgs par valsts politiku reliģijas jomā. Viņš atzīst, ka reliģisko organizāciju reģistrs nenovērš iespēju tām darboties prettiesiski, kā arī pārbaudīt vai kontrolēt reliģisko organizāciju darbību ir visai apgrūtināši. Viņš mudina apzināties, ka šādus gadījumus brīvā, demokrātiskajā pasaulē nav iespējams novērst, jo

personas brīvība tiek augstu vērtēta, un policija iesaistās tad, kad ir sasniegta «kritiskā masa», un diez vai valsts izveidos represīvu instrumentu, lai kontrolētu reliģiskas organizācijas. Taču tik un tā draudžu darbībai ir jāseko līdzi un jāreaģē uz sūdzībām.

R. Balodis piebilst, ka savas kompetences ietvaros reliģisko organizāciju darbībai jāseko gan Valsts drošības dienestam, gan policijai, gan ārstiem (teiksim, ģimenes ārstam), bet A. Vilks papildina – par kontroli ir atbildīga Tieslietu ministrija, bet konkrētajā gadījumā arī Valsts ieņēmumu dienests var novērot, iespējams, aizdomīgus darījumus. *Neatkarīgā* vērsās arī Valsts darba inspekcijā. Pārbaudes bija un būs vēl, bet pat šīs iestādes nevar konstatēt visus pārkāpumus, ja nodarbinātie par tiem neziņo.

Bet viņi nestāsta

Bet viņi nestāsta. Diemžēl. Pat ne visi tie, kuri draudzi pametuši, tagad ir gatavi liecināt. Baidās, kaunas, negrib atcerēties to laiku. Citiem vajadzīgs laiks, lai attaptos, sameklētu psiholoģisku atbalstu. Iespējams, ja informācija par to, kas notiek Pirmajā evaņģēliskajā Jēzus draudzē, būtu izskanējusi agrāk, jau tad, kad pirms dažiem gadiem to pameta, aizbēga vai bija spiesti atstāt daudzi draudzes locekļi, Līva un viņas bērns nebūtu nomiruši. Mirušais mazulis nebūtu ielikts grozā vai kastē un atstāts uz skapja, kamēr viņa mamma turpina agonēt vēl apmēram diennakti – bez kvalificētas palīdzības, tikai ar lūgšanām.

Viņi varēja dzīvot. ■

Foto: Ziedonis PUMPURS, FEA Photo Agency